

RAZÍTKO Z LINORYTU

Kdo může vyrobit?

Děvčata a chlapci ve věku 6. ročníku základní školy. Výrobek je vhodné zařadit do výuky jako tematický úvod do řezbářských činností.

Za jak dlouho se to stihne?

Doporučujeme v rámci vyučovacího předmětu Technika vyhradit min. 2 vyučovací hodiny. Pokud žáci nemají dostatečné pracovní zkušenosti a nejsou zruční, zabere výroba i 4-5 vyučovacích hodin.

Kdo zpracoval námět a výrobek doporučuje?

Michal Mrázek, Univerzita Palackého v Olomouci

Co se žáci naučí?

Očekávané výstupy učení:

- provádí přiměřeně náročné ruční zpracování technických materiálů,
- z nabídky zvolí vhodný materiál a pracovní postup; při zhotovování výrobku dodržuje daný sled výrobních operací,
- posoudí a navrhne možnosti upcyclace výrobků a materiálů na produkty s přidanou hodnotou.

Konkrétní dovednosti:

- měření a orýsování polotovaru, řezání plastů, rytí do plastu, zpracování dřeva.

Jaký materiál a pomůcky potřebujeme?

Pracovní prostory:

- školní dílna,
- při využití mobilních sad nářadí lze vyrábět i v běžné třídě nebo doma.

Materiál:

- linoleum měkčené pro rytí, dřevěná trámeč, disperzní lepidlo.

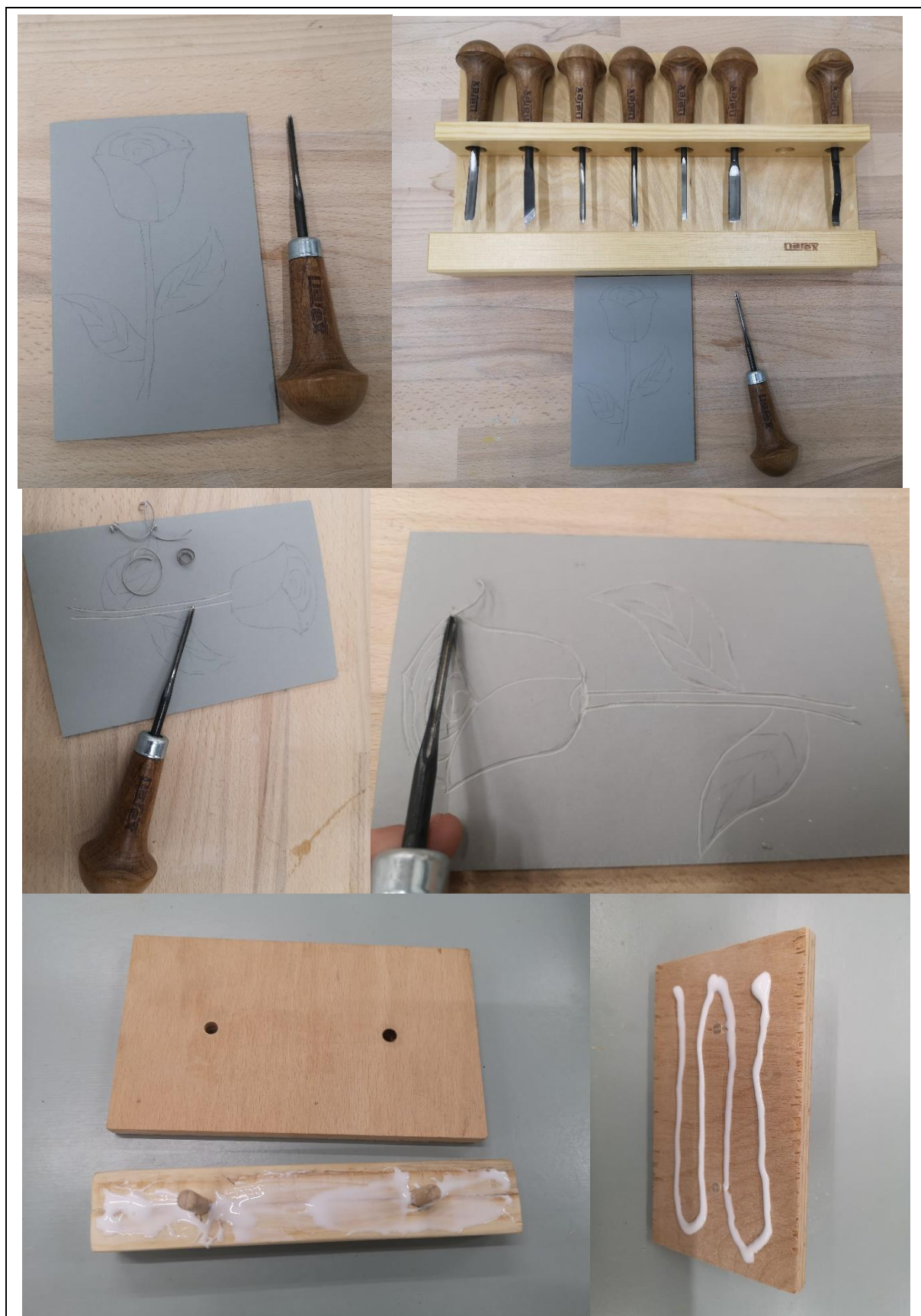
Pomůcky:

- sada rydel, pilka ocaska, brusný papír, tužka, zalamovací nůž, pravítko ocelové

Pracovní postup

1. Z linolea si pomocí ocelového pravítka a zalamovacího nožíku uřízneme plát lina o požadované velikosti, např. 40x40 mm.
2. Na přichystaný kus linolea si nakreslíme tužkou design razítka.
3. Rytí provádíme rydlem svírající s plochou linolea úhel 15-20 stupňů. Na rydlo zbytečně netlačíme. Rytí konkrétní linie můžeme provést víckrát.
4. Rytí provádíme pomalu a soustředíme se na dodržení linie rytí podle předkresleného obrázku.
5. Pro rytí nejprve zvolíme ruční rydla s nejširším ostřím. Vytvoříme si obrysové linie obrázku.
6. Poté postupně volíme různé šířky rydel s ohledem na detaily obrázku.
7. Po zhotovení linorytu si uřízneme z trámku díl o ploše 40x40 mm s tloušťkou min. 20 mm. Vytvoříme si tak držátko. Uřezaný díl vybrousíme brusným papírem.
8. Na spodní plochu linolea nanese rovnoměrně disperzní lepidlo. Lepidlo můžeme rozprostřít špejlí. Rukojeť i linoleum slepíme dohromady.
9. Po zaschnutí můžeme razítko použít. K tisku můžeme využít tiskařský inkoust.

Metodické poznámky

1. Výrobu si předem vyzkoušejte a vhodně rozfázujte – s žáky potom postupujte jednotně po krocích.
2. Uvedené razítko je rozměrově větší. Proto byla zvolena odlišná dvoudílná konstrukce rukojeti z překližky a dřevěné lišty. Spojení obou částí bylo provedeno lepením a kolíky.
3. Pro rytí do linorytu existují specializované sady rydel. Cena rydel se pohybuje přibližně od 200 Kč za sadu. Příklad: <https://www.vytvarne-potreby.eu/hobby-tvorba/sada-rydel-na-linoryt-10/>
4. Pro tisk můžete místo tiskařského inkoustu použít tuž, tempery nebo jiné vodou ředitelné barvy. Také existují specializované barvy na linoryt, např. <https://www.aki-dekorace.cz/Barva-na-LINORYT-sada-12x20ml-d4107.htm>
5. Barvu můžeme nanášet širším štětcem. Nejvhodnější je jemný pěnový váleček.

Použité zdroje a další inspirace

Internetové zdroje:

- *TechnoMet* – sbírka metodických námětů k provádění technických činností žáků ve škole, zájmovém kroužku nebo dětmi doma. Primárně se zaměřuje na aktivity pro děti a mládež ve věku od 6 do 14 let.
- *Základní informace o práci s linoleem a tvorbě linorytu*. Dostupné z: <https://www.atelierumeni.cz/blog/jak-na-linoryt>

Vytvořeno v rámci projektu TAČR TL03000535 Vývoj systému podpory implementace inovativní koncepce technického vzdělávání na základních školách v České republice.

T A

Č R

Technologická
agentura
České republiky

Program **Éta**